

Undervisningsbeskrivelse

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

Termin	Maj/juni 2025
Institution	Thy-Mors HF&VUC
Uddannelse	Toårigt hf – HF-Human og HF-e Valgfag
Fag og niveau	Psykologi C-B
Lærer(e)	Rikke Klovborg Søborg
Hold	T352 ps-b

Oversigt over gennemførte undervisningsforløb i faget

Forløb 1	Metodekursus/feltundersøgelse
Forløb 2	Veje ind og ud af kriminalitet
Forløb 3	Mennesket i parforhold
Forløb 4	Gal eller normal

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb

Forløb 1	Metodekursus og feltundersøgelse – (ikke eksamen)
Forløbets indhold og fokus	Forløbet har fokus på at give eleverne en viden og et fagsprog omkring psykologiske undersøgelser samt styrke evnen til den kritiske vurdering af disse. Forløbet afsluttes med at eleverne i grupper planlægger og gennemfører feltarbejde samt udarbejder feltrapport. I den forbindelse skal eleverne vurdere egen undersøgelse samt formidle resultater og mulige fejlkilder til resten af holdet. Alle elever har desuden gennemført et metodekursus.
Faglige mål	Du skal kunne redegøre for og kritisk forholde dig til fagets forskningsmetoder, herunder kunne diskutere etiske problemstillinger i psykologisk forskning, samt kunne skelne mellem hverdagspsykologi og videnskabelig baseret psykologisk viden Du skal kunne demonstrere et grundigt kendskab til fagets metoder og på den baggrund selv være i stand til at designe og gennemføre mindre former for feltundersøgelser, herunder kunne præsentere og forholde sig til resultaterne med brug af et metodisk begrebsapparat
Kernestof	Psykologisk metode: undersøgelsesmetoder, herunder eksperiment, observation, interview og spørgeskemaundersøgelse samt analyse af data.
Anvendt materiale.	Metodekurset har taget udgangspunkt i Kap. 3: Videnskabsteori og metode fra Psykologiens veje https://psykveje.systime.dk/?id=5850 Derudover har eleverne fået en oversigt over potentielle fejlkilder i alle metoder og specifikke metoder, som viser, hvad man kan/skal tage med i sin kritiske vurdering - dette er udarbejdet af lærer. Forløbet er afviklet over ca. 10 moduler inkl. metodekursus
Arbejdsformer	Klasseundervisning, PBL, gruppearbejde, individuel opgaveløsning

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb

Forløb 2	Veje ind og ud af kriminalitet
Forløbets indhold og fokus	Forløbet skal belyse forskellige psykologiske forståelsesrammer for, hvorfor nogle mennesker begår forbrydelser og bliver kriminelle, som ender i fængslet eller det, der er værre. Det gennemgående spørgsmål bliver: Hvad driver mennesket til at gøre moralsk forkerte, retsligt ulovlige og nogle gange onde ting? Der vil være fokus på at belyse emnet ud fra såvel udvikling og opdragelse i barndommen, herunder udviklingen af empati og selvkontrol, motivationsfaktorer, afhængighed og sociale mekanismer (gruppedynamikker). Det skal også indgå som en del af forløbet at overveje på en psykologifaglig baggrund, hvordan vi bedst forhindrer, at mennesket lander i en kriminel løbebane, eller hvordan man kan komme ud af kriminalitet, når man først er inde.
Faglige mål	Du skal kunne demonstrere indgående kendskab til fagets stofområder, primært i forhold til det normalt fungerende menneske Du skal kunne formulere konkrete psykologifaglige problemstillinger i aktuelt stof samt udvælge og anvende relevant psykologisk viden fra forskellige kilder til at undersøge disse problemstillinger Du skal kunne vurdere betydningen af sociale og kulturelle faktorer i forhold til menneskers tænkning og handlinger Du skal kunne argumentere fagligt og formidle psykologisk viden skriftligt og mundtligt med et fagligt begrebsapparat på en klar og præcis måde Du skal kunne redegøre for og kritisk forholde dig til fagets forskningsmetoder samt kunne skelne mellem hverdagspsykologi og videnskabelig baseret psykologisk viden
Kernestof	Socialpsykologi: Social adfærd, gruppepsykologiske processer, inklusion og eksklusion og social indflydelse. Stereotyper, fordomme og diskrimination Udviklingspsykologi: Menneskets udvikling, herunder betydning af arv, miljø, køn og kultur. Tilknytning, omsorg og familiens betydning for udvikling, herunder betydningen af sårbarhed og resiliens Kognition og læring: psykologiske, sociale, digitale og kulturelle forholds betydning for læring, motivation og hukommelse Personlighed: Identitet og personlighed Psykologisk metode: Undersøgelsesmetoder, herunder eksperiment, observation, interview og spørgeskema samt simpel analyse af data Supplerende stof: Klinisk psykologi og Neuropsykologi
Anvendt materiale.	Fra Psykologiens Veje (i-bog: Larsen, Systime, 2024): "Maslows behovshierarki" (p5385) "Opvækstens betydning" (p5633) "Fire opdragelsesstile" (p5188) "Bobo-eksperimentet" (c14112)

	"Fravær af selvkontrol" (p5631) "Intergruppekonflikter" (p5665) – Fra andre kilder: 2.1 Gruppedyret Evolutionspsykologi (systime.dk) "MENTALISERINGSTREKANTEN – en neuroaffektiv arbejdsmodel" (Tidsskrift for psykoterapi, 2017) Podcast: "Hvad sker der, psykopat?" (24 spørgsmål til professoren, Weekendavisen, 2022) Udsendelse: "Når arveanlæggene kommer i dårligt selskab" (DR2, 2016) minut 00-20:00: Udsendelse: "Afhængighedens gåde" (DR2, 2006) Udsendelse: https://www.dr.dk/drtv/se/naar-kvinder-slaar-ihjel-mysteriet-om-mordet-i-thisted-191556 afsnit 1 og 2 Jane Elliots "Blue eyes - Brown eyes"-eksperiment på Youtube https://www.youtube.com/watch?v=dLAI78hluFc Supplerende materiale (cases mm.): "Marginaliserede unge finder anerkendelse hos banderne" (Kristeligt dagblad, 2013) Udsendelse: "Kriminelt: farvel til bandelivet" (DR1, 2020) • "Født til fængsel? (1)" (TV2, 2017) "Derhjemme var jeg forkert. I skolen var jeg forkert. Så jeg gik derhen, hvor vi var sammen om at føle os forkerte" (Politiken, 2022) "Gaden giver accept og fællesskab. Derfor er det svært at komme ud af kriminalitet" (Videnskab.dk, 2022) Forløbet er afviklet over 24 moduler
Arbejdsformer	Klasseundervisning, PBL, gruppearbejde, elevfremlæggelser, individuel opgaveløsning

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb

Forløb 3	Mennesket i parforhold
Forløbets indhold og fokus	I dette forløb arbejdede vi med udviklingspsykologiske, evolutionspsykologiske, kognitive perspektiver samt personlighedsteorier til at belyse hvordan mennesker indgår i et parforhold. Den romantiske kærlighed fylder noget i stort set alle menneskers liv: enten er man i et forhold, søger et forhold eller også har man af individuelle årsager valgt parforholdet fra – men i det tilfælde har man stadig forholdt sig til det. Det perfekte parforhold er nok i bedste fald en myte, men for mange mennesker bidrager parforholdet alligevel med behov, som vi mennesker alle har: anerkendelse, samhørighed, passion. Omvendt kan parforholdet også fylde og påvirke os på en negativ måde i form af konflikter, jalousi, frygten for at blive forladt og i de værste tilfælde: fysisk og psykisk vold. Derfor kom vi omkring forskellige aspekter af parforholdet, bl.a. barndommens betydning, herunder tilknytning samt resiliens og mønsterbrud, grunde til at vi forelsker os i bestemte personer, kønsforskelle i adfærden omkring sex og partnervalg, den narcissistiske partner og psykisk vold, det langvarige forhold samt det senmoderne samfunds indflydelse på den romantiske kærlighed. Forløbet vil til tider forholde sig til den mest udbredte type af parforhold i vores samfund, som er mellem mand og kvinde, men mange af de ting, vi kommer omkring, kan lige så vel bruges til at belyse forhold mellem to af samme køn
Faglige mål	Du skal kunne redegøre for og kritisk forholde dig til psykologisk viden i form af psykologiske teorier, begreber og undersøgelser og kunne forstå dem i en historisk-kulturel kontekst Du skal kunne formulere konkrete psykologifaglige problemstillinger i aktuelt stof samt udvælge og anvende relevant psykologisk viden fra forskellige kilder, herunder digitale medier, til at undersøge disse problemstillinger og kunne forholde sig kritisk til den anvendte viden på et fagligt grundlag Du skal kunne inddrage og vurdere forskellige forklaringer på psykologiske problemstillinger. Du skal kunne redegøre for og kritisk forholde dig til fagets forskningsmetoder. Du skal kunne vurdere betydningen af sociale og kulturelle faktorer i forhold til menneskers tænkning og handlinger. Du skal kunne argumentere fagligt og formidle psykologisk viden skriftligt og mundtligt med et fagligt begrebsapparat på en klar og præcis måde. Du skal kunne demonstrere viden om psykologisk identitet og metoder og behandle problemstillinger i samspil med andre fag.
Kernestof	Socialpsykologi: Kommunikation i sociale sammenhænge og på digitale medier. Kulturpsykologi, herunder kulturelle normer og konsekvenser af globaliseringen for identitet og socialt samspil. Udviklingspsykologi:

	Tilknytning, omsorg og familiens betydning for udvikling, herunder betydningen af sårbarhed og resiliens. Personlighed og identitet: Selv, identitet og personlighed. Individuelle forskelle i livsstil og håndtering af udfordringer, herunder arbejde, stress og coping. Psykologisk metode: Undersøgelsesmetoder, herunder eksperiment, observation, interview og spørgeskemaundersøgelse samt simpel analyse af data. Supplerende stof: Neuropsykologi
Anvendt materiale.	Fra Psykologiens Veje (i-bog: Larsen, Systime, 2024): "Forskellige tilknytningsstile" (p5478) "Kommunikationens fire niveauer" (p5449) "Konflikter" (p5444) - kun afsnittene "Konflikttrappen" og "Afspænding, jegsprog og cirkulærforståelse" Fra PsykB(I-bog): "Tilknytning i barndommen" (p314) "Shavers flerdimensionale model" (p312) "8.3 Mange slags kærlighed" (p305) Fra Evolutionspsykologi (i-bog: Pedersen, Systime, 2024) "5.1 Kønsforskellenes oprindelse" (p156) "5.2 At vælge en partner (p157) "5.4 Parforholdet" (p159) - kun afsnittet "Kærlighed" Fra andre kilder: Derfor forelsker du dig i den der forløser og sårer dig: https://www.zetland.dk/historie/s8DP2KZk-ae2KvJdE-22eb1 Kærlighed er ren kemi: https://www.sygeforsikring.dk/nyt-sundt/kaerlighed-er-ren-kemi Kønsforskelle i jalousi: Forskningsnyt fra psykologien, 1992, 1 (3) Barry Schwartz: TED-talk Valgets paradoks: https://www.ted.com/talks/barry_schwartz_the_paradox_of_choice https://www.dr.dk/lyd/p1/supertanker/supertanker-2022/gift-dig-du-vil-fortryde-det-11032211071 Læreroplæg om den narcissistiske partner og psykisk vold, med udgangspunkt i Christina Coptys bøger: Partner, Løgner, Krænker (2022) og Den svære kærlighed (2016),

	samt artiklen: https://www.kristeligt-dagblad.dk/debat/psykoterapeut-det-er-et-overset-problem-mange-maend-bliver-udsat-psykisk-vold-af-deres Supplerende materiale: Fortællingen om en mønsterbryder, Århus Stiftstidende 2010, https://livsstil.tv2.dk/samliv/2017-03-29-vi-er-godt-tilfredse-i-vores-parforhold-alligevel-bliver-hver-anden-skilt https://livsstil.tv2.dk/2016-07-05-afhaengig-af-tinder-det-er-meget-faa-kvinder-der-kan-konkurrere-med-at-knalde-en-ny-hver-dag https://www.dr.dk/p3/cille-foelte-sig-manipuleret-og-hjernevasket-af-sin-eks-jeg-troede-paa-jeg-havde-fortjent-hans Streamet fra Mitcfu.dk: "Kærligheden" "Kærlighed på livstid" "Sindsygt forelsket" "Hvorfor lige dig" "Parterapi – elsker du mg stadig?"(4) Sexlyst, stenalderhjerne og drager i jetstrømme Forløbet er afviklet over 28 moduler
Ar-bejds-former	Klasseundervisning, virtuelle arbejdsformer, individuel opgaveløsning og gruppearbejde.

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb

Forløb 4	Gal eller normal
Forløbets indhold og fokus	I dette forløb så vi nærmere på danskernes mentale sundhed og forsøgte at blive klogere på, hvorfor der i vores senmoderne samfund kontinuerligt ses en stigning i diagnoser. Den diagnose som forløbet har sit primære fokus på, er angst: hvad angst er, hvad der skaber, vedligeholder og forstærker angst og hvorfor vi ser så mange tilfælde af angst i det senmoderne samfund. Derudover så vi på terapeutiske metoder til bl.a. at behandle angst. Vi diskuterede vi diagnose-systemet og reflekterede over overlappene mellem folk med og uden diagnoser, dvs. vi forsøgte at se på psykisk lidelse ikke som enten/eller, men med mange gråzoner mellem normalitet, lette og svære lidelser. Da vi så på udbredelsen af forskellige diagnoser, blev det også relevant at inddrage køn og kulturelle forskelle.
Faglige mål	Du skal kunne redegøre for og kritisk forholde dig til psykologisk viden i form af psykologiske teorier, begreber og undersøgelser og kunne forstå dem i en historisk-kulturel kontekst. Du skal kunne formulere konkrete psykologifaglige problemstillinger i aktuelt stof samt udvælge og anvende relevant psykologisk viden fra forskellige kilder, herunder digitale medier, til at undersøge disse problemstillinger og kunne forholde sig kritisk til den anvendte viden på et fagligt grundlag. Du skal kunne inddrage og vurdere forskellige forklaringer på psykologiske problemstillinger. Du skal kunne redegøre for og kritisk forholde dig til fagets forskningsmetoder. Du skal kunne vurdere betydningen af sociale og kulturelle faktorer i forhold til menneskers tænkning og handlinger. Du skal kunne argumentere fagligt og formidle psykologisk viden skriftligt og mundtligt med et fagligt begrebsapparat på en klar og præcis måde. Du skal kunne demonstrere viden om psykologisk identitet og metoder og behandle problemstillinger i samspil med andre fag.
Kernestof	Socialpsykologi: kommunikation i sociale sammenhænge og på digitale medier kulturpsykologi, herunder kulturelle normer og konsekvenser af globaliseringen for identitet og socialt samspil. Udviklingspsykologi: menneskets udvikling i et livslangt perspektiv, herunder betydningen af arv, miljø, køn og kultur. Kognition og læring: psykologiske, sociale, digitale og kulturelle forholds betydning for læring, motivation og hukommelse. Følelser og kognition, Perceptionens og tænkningens betydning for menneskets forståelse af sig selv og omverdenen Personlighed og identitet: selv, identitet og personlighed. Individuelle forskelle i livsstil og håndtering af udfordringer, herunder arbejde, stress og coping. Psykologisk metode: undersøgelsesmetoder, herunder eksperiment, observation, interview og spørgeskemaundersøgelse samt simpel analyse af data.

	Supplerende stof: Klinisk psykologi
Anvendt materiale.	Fra Psykologiens Veje (i-bog: Larsen, Systime, 2024): "Klinisk psykologi" (p5592) "Nervøse tilstande" (p5615) "Den kognitive terapi" (p5235) "Pavlov og den klassiske betingning" (p5163) "Thorndike, Skinner og den operante betingning" (p5161) kun fra afsnittet "Den operante betingning" til og med "Forstærkning af adfærden" Fra andre kilder: Undersøgelse (rapport): "Danskernes sundhed – den nationale sundhedsprofil 2021" (Sundhedsstyrelsen, 2022) Statistikker om kønsforskelle i diagnoser (diverse kilder præsenteret i læreroplæg) "Kognitiv adfærdsterapi - hvad det er og hvordan virker det? af Dansk Psykoterapeutforening, set: 2024, https://psykoterapeutforeningen.dk/psykoterapi/terapiretninger/kognitiv-adfaerdsterapi 2.3 Acceleration og fremmedgørelse – konsekvensen af konkurrencestaten? Velfærdsstaten under pres (forlagetcolumbus.dk) https://xn--velfrdsstatenunder-presf6b.ibog.forlagetcolumbus.dk/?id=144&loopRedirect=1 Supplerende materiale (cases mm.): Udsendelse: "Rudi er bange" (DR1, episode 1, 2018) Udsendelse: "De angste børn" (DR1, 2014) Udsendelse: "Tværs: Alexander er en fiasko" (DR1, sæson 5, 2012) "Når livet lammes af flydende angst" (Berlingske, 2007) "Piger i 9. klasse lider under forventningspres fra alle sider" (Politiken, 2020) Forløbet er afviklet over 20 moduler
Arbejdsformer	Klasseundervisning, virtuelle arbejdsformer, gruppearbejde, individuelt arbejde, klassediskussioner, PBL.

Anslået læst/set pensum er ca. 500 sider (inkl. C-niveau)